

 # εργασία αρ.3#

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΕ ΟΠΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΞΙΑΣ**

Σ Χ Ε Δ Ι Α Γ Ρ Α Μ Μ Α

1] ΙΣΤΟΡΙΚΟ

2] ΝΟΜΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

3] ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

4] ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

5] ΑΝΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

6] ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

ΣΤΕ 3130\2000

Πρόεδρος: Αθηνά Τσαμπάση, σύμβουλος

Εισηγητής: Γ. Παπαγεωργίου, σύμβουλος

Δικηγόρος: Αντ. Αργυρός

1) ΣΕ ΠΟΙΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ

Η απόφαση αυτή εκδόθηκε με αφορμή αίτηση ακύρωσης του 311\13.11.1998 εγγράφου του Γενικού Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου με το οποίο εκδηλώθηκε άρνηση ικανοποίησης του από 4.11.1998 αιτήματος του αιτούντος Αρεοπαγίτη περί χορηγήσεως σ' αυτόν:

- αποσπάσματος των πρακτικών του Υπουργικού Συμβουλίου της 24.7.1998 κατά το μέρος που αφορούν την κατά παράλειψή του προαγωγή Αρεοπαγιτών για πλήρωση κενών θέσεων στο βαθμό του Αντιπροέδρου του

Αρείου Πάγου και

-αντιγράφου της σχετικής εισήγησης του Υπουργού Δικαιοσύνης προς το Υπουργικό Συμβούλιο.

2)ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο Αρεοπαγίτης που κατέθεσε την αίτηση ακυρώσεως παραλείφθηκε από τις προαγωγές στη θέση του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου, οι οποίες σύμφωνα με το α.90&5 του Συντάγματος ενεργούνται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου , με επιλογή μεταξύ των μελών του ανωτάτου δικαστηρίου.

Στις 4.11.1998 υπέβαλλε αίτημα προ το Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου να του χορηγήσει :

-απόσπασμα των πρακτικών του Υπουργικού Συμβουλίου της 24.7.1998 κατά το μέρος που αφορούν την κατά παράλειψή του προαγωγή Αρεοπαγιτών στο βαθμό του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου και

-αντίγραφο της σχετικής εισήγησης του Υπουργού Δικαιοσύνης προς το Υπουργικό Συμβούλιο

Ο Γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου αρνήθηκε με το έγγραφο 311\13.11.1998 να χορηγήσει τα πρακτικά του Υπουργικού Συμβουλίου επικαλούμενος το α.16του Ν.1599\1986, η &3 του οποίου εισάγει το απόρρητο των συζητήσεων και πρακτικών του Υπουργικού Συμβουλίου.

Κατόπιν, ο αιτών ζήτησε ενώπιον του ανωτάτου διοικητικού δικαστηρίου την ακύρωση του προαναφερθέντος εγγράφου.

3)ΝΟΜΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Το ερώτημα στο οποίο κλήθηκε να δώσει απάντηση ο ακυρωτικός δικαστής είναι εάν ο περιορισμός του δικαιώματος των πολιτών να λαμβάνουν γνώση των διοικητικών εγγράφων στην περίπτωση που παραβλάπεται το απόρρητο των συζητήσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και των άλλων κυβερνητικών οργάνων(α.16&3 Ν1599\1986) είναι επιτρεπτός ενόψει της αρχής

της ανθρώπινης αξίας (α.2&1), της ελεύθερης ανάπτυξης της ανθρώπινης προσωπικότητας(α.5&1) και περαιτέρω του δικαιώματος αναφοράς (α.10) και του δικαιώματος προς παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια (α.20&1).

4)ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Το ίδιο νομικό ζήτημα είχε κριθεί για πρώτη φορά στην 2139\1993 της Ολομέλειας του ΣΤΕ ,όπου το ακυρωτικό δικαστήριο έκρινε ότι : ' ' ενόψει των α. 2&1 και 5&1του Συντάγματος οι διατάξεις των α.1 και 2 του Ν.1599\1986 δεν μπορούν να θεμελιώσουν απαγόρευση των ενδιαφερομένων να λαμβάνουν γνώση των ατομικών φακέλων πολιτικών φρονημάτων ' ' .

5) ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Καταρχήν ως προς το *παραδεκτό* της αίτησης ακύρωσης ,να σημειωθεί ότι το α.90&6 του Συντάγματος εισάγει εξαίρεση από το α. 95 καθώς αποκλείει την αίτηση ακύρωσης κατά των πράξεων που αναφέρονται στην &5 του α.90. Συνεπώς, δεν τίθεται ζήτημα απαραδέκτου εν προκειμένω .

Το α.16 του Ν.1559\1986 που ερμηνεύεται στην απόφαση αυτή αναφέρεται στο θεμελιώδες δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα. Το δικαίωμα αυτό ,που υπηρετεί τις αρχές της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης, αποτυπώνεται και στο α. 5 του Ν.2690\1999. Αποτελεί μέσο προστασίας του διοικουμένου έναντι της διοίκησης, καθώς συμβάλλει στη διαφώτισή του προκειμένου να προβεί στις περαιτέρω ενέργειές του για την προάσπιση των συμφερόντων του. Από το δικαίωμα αυτό προβλέπονται εξαιρέσεις στην &3 του Ν.1599\1986 (και &3 του α. 5 του Ν.2690\1999) στις εξής περιπτώσεις:

- έγγραφα που αφορούν την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου
- απόρρητα
- συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου
- αν δυσχεραίνεται ουσιωδώς η έρευνα δικαστικών, αστυνομικών 'η στρατιωτικών οργάνων

Οι παραπάνω εξαιρέσεις ,όμως, από την υποχρέωση αυτή των υπηρεσιών

του Δημοσίου απέναντι στον έχοντα εύλογο ενδιαφέρον προς γνώση των εγγράφων δεν μπορούν να δικαιολογηθούν συλλήβδην αν ερμηνευτούν υπό το φώς δύο θεμελιωδών αρχών :του α.2&1 και του α.5&1 του Συντάγματος που ανήκουν στο σκληρό λεγόμενο πυρήνα του Συντάγματος. Η αρχή της ανθρώπινης αξίας αποτελεί την καταστατική αρχή της ελληνικής έννομης τάξης που προσδίδει ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό στο δίκαιο μας .Προστατεύεται με βάση το α. 2&1 καταρχήν και συμπληρωματικά από τα α. 4&&1,2 5&1, 7&2, 106&2 και λειτουργεί τόσο ως δικαίωμα του καθενός όσο και ως υποχρέωση της πολιτείας να προστατεύει και τις 3 διαστάσεις της ανθρώπινης ύπαρξης : σωματική , πνευματική , κοινωνική από προσβολές που προέρχονται όχι μόνο από κρατικά όργανα αλλά και από ιδιώτες.Ταυτόχρονα το α. 2&1 θέτει απώτατο όριο σε κάθε περιορισμό δικαιώματος ενώ παράλληλα χρησιμεύει και ως ερμηνευτικός κανόνας, ώστε κάθε άλλη διάταξη να ερμηνεύεται υπό το φως του. Διαθέτει πλήρη νομική δεσμευτικότητα (όπως αποδεικνύεται και από την εξεταζόμενη υπόθεση) και μια αξιολογική αλλά όχι , φυσικά, τυπική ανωτερότητα σε σχέση με τις υπόλοιπες συνταγματικές διατάξεις. Το απαραβίαστο της ανθρώπινης αξίας κατοχυρώνεται χωρίς να μετριάζεται από καμία επιφύλαξη , κατά τρόπο απόλυτο.

Η επόμενη διάταξη που επικαλέσθηκε ο ακυρωτικός δικαστής είναι το α. 5&1 του Συντάγματος που ως έννοια είδους συγκεκριμενοποιεί την ανθρώπινη αξία σε ορισμένο πρόσωπο , προστατεύει , δηλαδή, την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου, την συμμετοχή του στην οικονομική, κοινωνική πολιτική ζωή της χώρας.

Παράλληλα, το δικαίωμα της αναφοράς καθοριστικό για την ενδυνάμωση της συμμετοχής του διοικουμένου στο πεδίο της νομικής δράσης της δημόσιας διοίκησης (α.10&1) και η διαδικαστική συνιστώσα του κράτους δικαίου , το δικαίωμα δικαστικής προστασίας εστιάζουν σε ειδικότερες πτυχές του κεντρικού νοήματος της ανθρώπινης αξίας.

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΣΤΗ

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

Έχει διαφανεί ήδη ότι η προτίμηση στην εξεταζόμενη υπόθεση πρέπει να δοθεί στην αρχή της ανθρώπινης αξίας (και των εξειδικεύσεων της) και όχι στη διασφάλιση του απορρήτου των συζητήσεων και πρακτικών του Υπουργικού Συμβουλίου. Το εύλογο ενδιαφέρον του αιτούντος να λάβει γνώση των στοιχείων που τον αφορούν , διότι αναφέρονται στην ατομική υπηρεσιακή του κατάσταση πρέπει να ικανοποιηθεί. Δε δικαιολογείται από την ανάγκη διασφάλισης του απορρήτου να αποκλεισθεί πλήρως το δικαίωμα του πολίτη να λάβει γνώση των διοικητικών εγγράφων , αλλά ορθό είναι να επιτραπεί η *μερική πρόσβαση* του στα πρακτικά του Υπουργικού Συμβουλίου, ώστε να αντλήσει τις πληροφορίες που τον αφορούν προσωπικά.

Χαρακτηριστικός στην απόφαση αυτή είναι ο τρόπος με τον οποίο ο ακυρωτικός δικαστής προστατεύει τα συμφέροντα του διοικουμένου χωρίς να καταλήξει σε κρίση περί αντισυνταγματικότητας του α.16&3 του Ν.1599\1986, αλλά προβαίνοντας σε μια ' ' ΣΥΜΦΩΝΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ' '. Ανάγεται στο Σύνταγμα όχι για να ελέγξει τη συνταγματικότητα ή μη της νομοθετικής διάταξης ,αλλά για να ανευρεθεί το νόημα εκείνο του νόμου που εναρμονίζεται με το σύνταγμα. Έτσι, χωρίς να δεσμεύεται από τις προϋποθέσεις του ελέγχου συνταγματικότητας χρησιμοποιεί μια τεχνική που προσομοιάζει στη συστηματική ερμηνεία , καθιστά μη αναγκαίο τον έλεγχο συνταγματικότητας και ικανοποιεί τα δικαιώματα του διοικουμένου χωρίς να θίγεται η νομοθετική διάταξη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση τα παραπάνω , η άρνηση του Γενικού Γραμματέα να χορηγήσει στον αιτούντα Αρεοπαγίτη τα στοιχεία που τον ενδιαφέρουν από τα πρακτικά του Υπουργικού Συμβουλίου δεν είναι νόμιμη και πρέπει να ακυρωθεί.

Επιχειρώντας , τέλος, μια αποτίμηση της απόφασης τούτης θα

επικεντρωθούμε , ενδεχομένως, σε 2 σημεία :

Α]στην επίκληση του α2&1 Σ. και των ειδικότερων διατάξεων για να δώσει το προβάδισμα στο δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων έναντι του απορρήτου των πρακτικών του Υπουργικού Συμβουλίου

[Η ίδια αρχή της έμφυτης ανθρώπινης αξίας αποδίδεται και στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ην. Εθνών ('inherent dignity of all members of the human family') , στο α. 41&2 του ιταλικού συντάγματος('dignita umana') , στο α.10&1 του ισπανικού συντάγματος και σε πλήθος άλλων .

Β]Στη μέθοδο του δικαστή , τη ' ' σύμφωνη με το σύνταγμα ερμηνεία του νόμου ' ' , που επιτυγχάνει το επιθυμητό αποτέλεσμα μέσω της κατάλληλης προσέγγισης όλων των κρίσιμων κανόνων δικαίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Το Σύνταγμα (2000)

-Α.Δημητρόπουλος : ' ' Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου ' '

-Δαγτόγλου: ' ' Συνταγματικό Δίκαιο ' '